

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט גבוה לצדק

בג"ץ 5154/06

בפני: כבוד השופט א' א' לוי
כבוד השופטת ע' ארבל
כבוד השופט י' דנציגר

העותרים: 1. המוקד להגנת הפרט מיסודה של
ד"ר לוטה זלצברגר
2. האגודה לזכויות האזרח בישראל

נגד

המשיבים: 1. השר לביטחון פנים
2. שירות בתי הסוהר

עתירה למתן צו על-תנאי

תאריך הישיבה: ט"ז באדר התשס"ט (12.03.09)

בשם העותרים: עו"ד לילה מרגלית; עו"ד סיגי בן ארי;
עו"ד דניאל שינהר

בשם המשיבים: עו"ד הלמן ענר

פסק-דין

השופט א' א' לוי:

עתירה זו כוונה כנגד תקנה 30(א) לתקנות בתי הסוהר, התשל"ח-1978. שקבעה בנוסחה הקודם כי: "אדם שהיה אסיר פלילי לא יבקר אסיר בבית הסוהר אלא באישור הנציב". העותרים סבורים כי לשון התקנה כללי וגורף, וגלומה בה פגיעה בזכותם של אסירים לשעבר לכבוד, באשר היא הופכת את הכליאה בעבר לסטטוס. בנוסף, היא פוגעת בזכותם של אסירים לקבל ביקורים של בני משפחה וידידים, וכן בזכותם של אסירים לשעבר על פי חוק המרשם הפלילי ותקנת השבים, התשמ"א-1981.

המשיבים הדגישו בתגובות אותן הגישו לבית המשפט, כי לאסיר אין זכות קנויה לביקור של ידידים, והעניין מסור, מכוח סעיף 47(ב) לפקודת בתי הסוהר,

להחלטתם של שלטונות הכלא. עם זאת, המשיבים שותפים לדעה כי יש לאפשר ביקורים לאסיר, ולו כדי להקל על המתח בו הוא שרוי עקב כליאתו, בכפוף לבדיקה פרטנית בעניינים של אסירים-לשעבר. נטען, כי בדיקה זו מתחייבת מאחר ואסיר עלול לפתח קשרים עם עבריינים אחרים במהלך תקופת כליאתו, ובדיקה זו מתחייבת גם נוכח היכרותו של האסיר לשעבר עם הסדורים הפנימיים של הכלא. עם זאת, מסכימים המשיבים כי לשונה של תקנה 30(א) הנה גורפת מדי, ועל כן נעשו שינויים בתבחינים הקבועים בפקודת הנציבות (שהוצאו מכח סעיף 80א לפקודת בתי הסוהר), כדי להקל על ביקורים של כלואים-לשעבר. להלן אחדים מאותם שינויים:

א. ככלל, תינתן החלטה בבקשתו של אסיר לשעבר לבקר אסיר כלוא, בתוך 14 ימים.

ב. האישור שיינתן לבקשה יכול שיהיה קבוע, תקופתי או חד-פעמי, הכל בהתאם לנסיבותיו של המבקש.

ג. השיקולים שיובאו בחשבון לעניין התרת הביקור יהיו, בין היתר, אלה: מידת הקרבה של המבקש לאסיר; הזמן שחלף ממועד שחרורו; מעמדו של המבקש בעת ששהה בכלא - אסיר, עציר או עובד שירות; יינתן משקל לעובדה שעצור שוחרר מבלי שהוגש נגדו כתב אישום או שהוא זוכה בדינו; קיומו של מידע על מעורבות נמשכת של המבקש בפלילים; קיומו של מידע על סכסוכים בין המבקש לעבריינים אחרים.

ד. בעניינו של המבקש שהרשעתו נמחקה – לא תילקח בחשבון העובדה שנשא במאסר.

ה. מבקש שהיה עצור במתקן שב"ס לצרכי חקירה, לא הוגש נגדו כתב אישום וחלפו 6 חודשים מיום שחרורו, לא יינתן משקל לעובדת שהייתו בכלא.

ו. מבקשים שהיו עצורים עד תום ההליכים שבסופו של יום לא הורשעו, יידרשו, ככלל, להמשיך ולבקש במשך 5 שנים אישור מוקדם לביקור בבית הסוהר.

ז. בחודש כסלו התשס"ט (21.12.08) תוקן נוסחה של תקנה 30(א), כך שאת ביקורו של אסיר לשעבר יכול לאשר לא רק הנציב, אלא גם מנהל בית הסוהר או סגנו.

בטרם סיום נשוב ונזכיר, כי בצד השאיפה לאפשר לאסירים לקיים קשר עם בני משפחותיהם וידידיהם, לה שותפים גם המשיבים, מוטלת על האחרונים גם החובה לנהל בדרך מיטבית את בתי הסוהר, שהסכנות הטמונות בו אינן טעונות הבהרה. אותה חובה כוללת גם את השמירה על שלומם של אסירים וסוהרים כאחד, ולצורך השגת מטרה זו נראה לנו כי זו זכותם אם לומר חובתם של המשיבים לבדוק את זהות המבקשים לבוא בשערי הכלא. כאמור, חל שינוי מהותי בתבחינים ליישומה של תקנה 30(א), ואת אלה מצאנו סבירים ומדתיים. אי-לכך, אנו סבורים כי עתירה זו מיצתה את עצמה, ועל כן אנו מורים על מחיקתה.

אין צו להוצאות.

ניתן היום, ט"ז באדר התשס"ט (12.03.09).

ש ו פ ט

ש ו פ ט ת

ש ו פ ט